

Bostøttealliansens høringsinnspill til Meld. St. 13 (2023–2024) Bustadmeldinga

Om Bostøttealliansen

Bostøttealliansen ble etablert i mars 2019 og er en samarbeidsallianse bestående av 20 organisasjoner som sammen arbeider for en bedre bostøtte for de som trenger den.

Partnere i Bostøttealliansen:

Huseiernes Landsforbund, BYBO (Kirkens Bymisjon), Retretten, Kommunale boligadministrasjoners Landsråd, Trasoppklinikken, RIO - en landsdekkende brukerorganisasjon i rusfeltet, Velferdsalliansen, A-larm, Norsk forbund for utviklingshemmede, Fattignettverket i Norge, CP-foreningen, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, Actis - Rusfeltets hovedorganisasjon, Leieboerforeningen, Norges Handikapforbund, Foreningen Human Narkotikapolitikk, FO, Norske Boligbyggelags Landsforening, Pårørendealliansen og Pensjonistforbundet

Bostøttealliansen om Bustadmeldingen

Bostøttealliansen støtter at bostøtten fortsatt må være statlig administrert og at man ikke skal fortsette å kutte bostøtten grunnet ujevn utbetaling av arbeidsledighetstrygd, arbeidsavklaring og noe varierende inntekt.

Innledende beskrivelser i kapittelet om bostøtte er god, og vi håper at ambisjonene om å forbedre bostøtten følges opp i praksis. Meldingen tar likevel ikke grundig opp samvirket mellom bostøtte og øvrige boligsosiale ordninger. Grenseflaten mot sosialhjelp og nivået på behovstøttens egenandel nevnes, uten at man antyder en tydelig retning. Regjeringen er utydelig når det gjelder kvalitative og prinsipielle avklaringer om bostøtteordningen.

Vi mener derfor at meldingens behandling av bostøtte er overfladisk, og etterlyser en grundigere analyse. Spesielt savner vi en tydelig retning når det gjelder forbedringer av støttenivået, seleksjon og innretningen av ordningen. I vårt hørings svar ønsker vi å påpeke flere kritiske utfordringer med bostøtten som må adresseres:

En bostøtteordning for trygghet og stabilitet

Husbankens bostøtteordning har imidlertid blitt kraftig svekket det siste tiåret, som følge av at satsene i regelverket ikke har fulgt veksten i priser, inntekter og boutgifter. Bostøttealliansen mener at bostøtten ikke lenger fungerer som et boligsosialt virkemiddel. De siste årene har vi også sett varierende ekstraordinære tiltak, som gir usikkerhet. Bostøttealliansen mener vi må komme bort fra midlertidige avbøttingsordninger.

Også ekspertutvalget som leverte sin innstilling i 2022 slo fast at bostøtten ikke har holdt tritt med prisutviklingen i boligmarkedet, og at ordningen både er vanskelig å forstå, tilfeldig og usammenhengende.¹

Dyrtid

Behovet for bostøtte øker sterkt. Vi befinner oss nå i en tid preget av stigende levekostnader, med stans i boligbyggingen og økte leiepriser som særlig vil ramme de sårbare på boligmarkedet. Åtte av ti bostøttemottakere er leieboere.

¹ Rapport fra ekspertgruppe, [Bostøtten Opprydning og forankring](#), 2022,

Hele 44 prosent av forbruket gikk til bolig for husholdninger med lavinntekt i 2022.² NAV bekrefter dette dystre bildet ved å rapportere om et stigende antall sosialhjelpsmottakere. En kraftig styrket bostøtte er et helt nødvendig og treffsikkert dyrtidstiltak.

Flere avvises fra bostøtten

Den synkende finansiering gir uro for vanskeligstilte på boligmarkedet. Mange alderspensjonister er presset ut av bostøtteordningen, og uførereformen av 2015 har ført til beklagelige skjevheter. Avslaget på bostøtte har økt fra 29 prosent til 41 prosent i løpet av de siste sju årene. 40.000 flere har med det fått avslag på søknad om bostøtte.³

Inntektsgrensene i bostøtteordning er for lave. Vi mener at vanlige boligutgifter som strøm og oppvarming styrkes i det ordinære beregningsgrunnlaget. Vi etterlyser videre en ny vurdering av formuesbegrensningen basert på ligningsverdi av bolig. For eksempel sank andelen startlånsmottakerne som fikk bostøtte i 2019 til 2 prosent, da likningsverdi på bolig inngår i inntektberegningen.⁴ Boutgiftstaket må ellers justeres i tråd med faktiske bokostnader.

Bostøtten dekker stadig mindre av boutgiftene

Også tildelt bostøtte krymper i forhold til økende boutgifter, og tallene avdekker en bekymringsfull utvikling. Bostøttealliansen viser til at bostøttens del av mottakerens boutgifter falt fra 37 prosent i 2010 til 29 prosent i 2023. Dette er en markant nedgang som etterlater husholdninger i en vanskelig situasjon. Det betyr at stadig flere må stramme inn på andre nødvendige utgifter eller flytte til dårligere boliger.

Mindre av boutgiftene tas med i beregningen

Taket for bostøtte har krympet i relasjon til bokostnadene. For 2010 ble støtten til rundt 50 prosent av alle søknadene beregnet på bakgrunn av alle de faktiske boutgiftene, men i dag er det bare ca. 23 prosent som får medregnet alle boutgiftene. Dette er resultatet av at boutgiftstaket ikke holder tritt med den faktiske utviklingen i kostnadene ved å opprettholde en rimelig levestandard.

Bostøtten beregnes på bakgrunn av differansen mellom godkjente boutgifter og en egenandel. Differansen multipliseres med angitt dekningsgrad (73,7 %). Bostøttealliansen mener at denne dekningsgraden bør være 100%, og at parameteren gjør ordningen vanskelig å forstå.

Bostøtten synker relatert til bokostnader og lønnsutvikling

Bostøttealliansen understreker nødvendigheten av å basere bostøtten på faktiske boutgifter, og at bostøtten har blitt hengende kraftig etter.

Våre beregninger viser at om bostøtten den skulle fulgt lønnsutviklingen ville den totale ordinære rammen vært 4.4 mrd. kroner – 1,1 mrd. kroner mer. Om man skulle kompensert for veksten i boutgiftene ville det krevd godt over 5 milliarder i bostøtte. Dette stemmer også godt over ens med Husbankens egen analyse av bostøtten i årsrapporten for 2022.⁵

Strømstøtten kuttet

Fra april 2024 fjernet regjeringen den ekstra strømsatsen fra bostøtten. Bevilgninger til dette var for 2022 og 2023 var på henholdsvis 1,9- og 1,3 milliarder kroner. Det gir ytterligere fall i ytelsene og økt utstøting fra bostøtteordningen. Regjeringens kutt gjør at 43 000 husstander får mindre bostøtte, og

² SSB, [Forbruksundersøkelse 2022](#)

³ Husbankens statistikk

⁴ Menon Economics, *Utredning av bostøtten med fokus på effektene for brukerne*, [Menon-publikasjon nr. 106/2020](#), s. 22.

⁵ Husbankens årsrapport 2022, [Vedlegg 1: Analyse av bostøtte](#), s. 119

25 000 mister støtten helt. Bostøttealliansen krever at den ekstraordinære strømstøtten videreføres, og så legges inn i rammen for den ordinære beregningen, slik også ekspertgruppen tilrådte.

Bostøttealliansens hovedkrav

Bostøttealliansen oppfordrer til solidaritet og politisk mot til å adressere utfordringene i bostøtteordningen. Vi ønsker en solid styrkning av bostøtteordningen, slik at den sikrer en stabil og trygg boligsituasjon for personer med lave inntekter og høye boutgifter.

- For å møte de prekære utfordringene for de vanskeligstilte på boligmarkedet foreslår Bostøttealliansen en økning på minimum 1,1 milliard kroner i den ordinære rammen for bostøtte. Dette må til bare for å ta igjen etterslepet fra lønnsutviklingen siden 2010.
- Videre må også den midlertidige strømodningen i første omgang opprettholdes, og så inkluderes i den ordinære støtteberegningen.⁶ Satsene til den enkelte må så indekseres i tråd med økningen i reelle boutgifter, for å bedre sikkerhetsnettet og forutsigbarheten for personer i en vanskelig økonomisk bosituasjon.
- Bostøttealliansen understreker behovet for en helhetlig og prinsipiell gjennomgang av bostøtteordningen, også i relasjon til Husbankens øvrige virkemidler, og dens plass i sammenheng med den øvrige sosiale boligpolitikken. Staten må ha forvaltningsansvaret gjennom Husbanken, og bostøtten må virke sammen med andre boligsosiale ordninger, som startlån og kommunale tilskudd.

Vi ber om en bostøtteordning der boligkvalitet, inntektsgrenser, strømutfgifter, boutgiftsberegninger og dekningsgraden bidrar til en helhetlig og bærekraftig bostøtteordning som tjener sitt overordnede formål - å sikre en akseptabel bolig og trygghet for personer med lave inntekter og høye boutgifter.

⁶ Snittet på den ekstra strømstøtten er 1,6 mrd. kroner de siste to årene.